

EU:n lasten osallistumisfoorumi

TOIMINTAKEHOTUS OIKEUDENMUKAISEMMAN TULEVAISUUDEN PUOLESTA

KESÄKUU 2025

KEITÄ OLEMME

Olemme lapsia ja kotoisin eri puolilta Eurooppaa – meitä on melkein jokaisesta Euroopan unionin maasta! Osallistumme EU:n lasten osallistumisfoorumiin. Foorumi on paikka, jossa lapset voivat ilmaista mielipiteensä ja jossa päätöksiä tekevät aikuiset kuuntelevat lapsia.

TIETOA TOIMINTAKEHOTUKSESTA

Toimintakehotuksemme viestinä on, että lapset tarvitsevat suojelua, rakkautta, vakautta ja kunnioitusta. EU:n tehtävänä on varmistaa, että jokaisella lapsella on yhdenvertaiset mahdollisuudet elämässä. Tämä on tärkeää varsinkin maahanmuuttajalapsille, jotka asuvat tilapäismajoituksessa, lapsille, jotka eivät voi asua perheensä kanssa ja joutuvat pois kotoaan, sekä muissa vaikeissa tilanteissa oleville lapsille.

Me lapset haluamme, että EU suojelee oikeuksiamme ja kuuntelee, mitä meillä on sanottavana. Tämä tarkoittaa, että pitää rakentaa turvallista kouluja, joihin on mukava mennä. On huolehdittava, että mielenterveyteemme kiinnitetään huomiota ja että saamme kunnollisen asuinpaikan ja hyvää hoitoa. On tärkeää puuttua köyhyyteen, syrjintään ja sosiaaliseen syrjäytymiseen.

Kaikki pyytämämme asiat liittyvät lasten oikeuksiin. Näitä oikeuksia EU ja sen jäsenmaat ovat luvanneet kunnioittaa, suojella ja noudattaa.

Pyydämme, että näkisitte lapset yksilöinä, joilla on omat tarpeensa, ei vain yhtenäisenä ryhmänä. Pyydämme aikuisilta, myös opettajilta, etteivät he turhaan kohtelisi meitä oppilaita silkkihansikkain. Emme halua tuntea olevamme rikkinäisiä, vaan tarvitsemme aikuisten tukea.

Lapset haluavat, että EU auttaa luomaan lisää turvallisia ja saavutettavia paikkoja, joissa voi leikkiä ja oppia yhdessä ja joihin kaikki lapset ovat tervetulleita riippumatta kotimaastaan, kyvyistään tai taustastaan. Kaikkien ihmisten pitäisi olla lain edessä samanarvoisia, kaikissa tilanteissa. Jokainen ansaitsee tulla arvioiduksi tasapuolisesti, eikä ulkoinen olemus saisi vaikuttaa siihen. Nämä ovat meille kuuluvia oikeuksia.

Ilmastonmuutos koskettaa muutakin kuin ympäristöä – siinä on kyse sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Me lapset emme ole aiheuttaneet ilmastokriisiä, kuten emme sotiakaan, mutta niiden suurimmat seuraukset jäävät meidän kannettaviksemme.

Vaadimme EU:lta konkreettisia toimia: on vähennettävä päästöjä, suojeltava luontoa, otettava lapset ja nuoret mukaan päätöksentekoon ja tehtävä kaikki mahdollinen sotien lopettamiseksi. Jokaisella lapsella on asuinpaikasta riippumatta oikeus terveyteen ja turvaan tulevaisuudessa. Köyhemmissä maissa on enemmän kärsimystä, mikä on epäoikeudenmukaista.

Tarvitsemme ilmasto-oikeudenmukaisuutta, koulutusta – ja pikaista muutosta. Vaadimme puhdasta ilmaa, turvallisia kouluja, rauhaa ja johtajia, jotka aidosti kuuntelevat meitä. EU voi auttaa suojelemalla luontoa ja varmistamalla, ettei yhtään lasta jätetä osattomaksi.

MITEN TOIMINTAKEHOTUS SYNTYI

Olemme työskennelleet yhdessä kolmen vuoden ajan, vaihtaneet ajatuksia ja luoneet yhteyksiä. Olemme päättäneet, mitä asioita on kiireellisimmin saatava parannettua meidän sukupolvemme, sitä seuraavan sukupolven ja kaikkien tulevien sukupolvien hyväksi.

Tämän toimintakehotuksen avulla tuomme ajatuksemme EU:n, poliittisten päättäjien, aikuisten ja lasten tietoon, jotta voimme kaikki yhdessä ryhtyä toimeen ja saada aikaan muutoksen.

Foorumin yleiskokouksessa 20.–21. kesäkuuta 2025 työskentelimme työpajoissa neljän eri teeman parissa ja pohdimme myös sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta. Muotoilimme suosituksia ja sen jälkeen päätimme, mitkä niistä olivat kaikkein tärkeimpiä.

Seuraavana päivänä kahdeksan lapsen ja nuoren ryhmä työsti suosituksia, ja tämä toimintakehotus kirjoitettiin niiden pohjalta.

Toimintakehotus esiteltiin ensimmäisen kerran [lapsen oikeuksia käsittelevässä eurooppalaisessa foorumissa](#). Foorumi on tärkeä, koska se osoittaa, että lasten näkemykset ovat merkityksellisiä ja että niiden avulla voidaan tehdä kaikkien ihmisten tulevaisuuden kannalta parempia valintoja.

Haluamme edustaa kaikkia parempaa tulevaisuutta toivovia lapsia.

**Uskomme, että lasten ja nuorten näkemyksillä on merkitystä ja
käytämme ylpeästi omaa ääntämme.**

LAPSILLE KUULUVAT OIKEUDET

Meille kuuluvat oikeudet on kuvattu seuraavissa asiakirjoissa:

- [Euroopan unionin perusoikeuskirja](#), lyhyemmin 'perusoikeuskirja', sisältää erityisen listan sääntöjä, joiden tarkoituksena on suojella Euroopan unionissa asuvien ihmisten perusoikeuksia ja -vapauksia. Näitä ovat esimerkiksi oikeus tulla kohdelluksi oikeudenmukaisesti, oikeus yksityisyyteen ja oikeus ilmaista itseään vapaasti

- [YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista](#) on koottu lasten oikeuksia koskevia lupauksia, joita maailman eri maat ovat tehneet.

Euroopan unioni on kuvannut [lapsen oikeuksia koskevassa Euroopan unionin suunnitelmassa](#) toimet, joilla lasten oikeudet toteutetaan käytännössä.

VIISI PÄÄTEEMAA

Seuraavilla sivuilla esittelemme, millaisia toiveita meillä on ja mihin toimiin meidän mielestämme pitäisi ryhtyä. Ehdotuksemme liittyvät seuraaviin aiheisiin: koulutus ja hyvinvointi, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus, ilmasto, nettiturvallisuus ja vihapuheen torjunta.

SUKUPOLVIEN VÄLINEN OIKEUDENMUKAISUUS

 <p>Tavoitteet ja ideat</p>	<p>Kun eri sukupolvet tekevät yhteistyötä, opimme paremmin ymmärtämään ja kunnioittamaan toisiamme: aikuiset kunnioittavat meitä lapsia, me kunnioitamme aikuisia ja lapset kunnioittavat toinen toisiaan. Olisi hyvä, jos keskustelisimme enemmän ja kertoisimme toisillemme, mitä mieltä olemme. Me voisimme useammin kertoa aikuisille mielipiteemme ja aikuiset voisivat kertoa meille kokemuksistaan, jotta oppisimme uutta.</p> <p>Aikuisten pitäisi suhtautua mielipiteisiimme vakavammin, koska näkemyksillämme on merkitystä. Aikuisten pitäisi osoittaa arvostusta ja kuunnella meitä lapsia.</p> <p>Meidän pitäisi puolestamme huomioida vanhemmat ihmiset, kuten isovanhempamme, ja viettää aikaa ja tehdä kaikenlaista heidän kanssaan. Nuori sukupolvi voi oppia heiltä jotain uutta, ja hekin voivat oppia jotain nuorilta.</p> <p>Jokaiselle sukupolvelle pitäisi opettaa, mitä sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus tarkoittaa, jotta voisimme kunnioittaa toisiamme ja kohdella kaikkia hyvin.</p>
 <p>Mitä vaadimme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jotkut aikuiset syyttävät lapsia ja toruvat heitä tavalla, joka satuttaa. Haluamme ajattelutavan muutosta yhteiskunnassa: roolimalleina toimivien aikuisten pitää luopua kielteisestä puhetavastaan, lopettaa kiusaaminen ja lakata syyttämästä uhreja. • EU:n pitäisi järjestää tapahtumia ja kampanjoita, jotka tuovat aikuisia ja lapsia yhteen keskustelemaan eri aiheista. • EU:n pitäisi antaa enemmän tukea järjestöille, jotka tarjoavat lapsille mahdollisuuksia ilmaista mielipiteitään ja olla mukana sellaisessa toiminnassa, joka on perinteisesti varattu vain aikuisille: paikallisessa ja kansallisessa päätöksenteossa, EU:n konferensseissa ja julkisessa keskustelussa. • Lasten ja aikuisten pitäisi toimia yhdessä vihaa vastaan. Vihapuhetta vastustavat toimet pitää tehdä laajasti tunnetuksi järjestämällä sosiaalisen median kampanjoita yhdessä tunnettujen vaikuttajien kanssa, ja tässä yhteydessä on otettava huomioon erityisesti maahanmuuttajalapset ja hlbtiga+ -lapset.

HYVINVOINTI KOULUISSA

 <p>Tavoitteet ja ideat</p>	<p>Lapsuusajasta valtaosa kuluu koulunkäyntiin, ja koululla on suuri merkitys lasten elämässä. Siksi hyvinvointi koulussa on niin tärkeää.</p> <p>Foorumiin osallistuneet lapset ovat sitä mieltä, että EU:ssa tarvitaan enemmän toimia, jotta lapsilla olisi hyvä olla koulussa ja jotta heidän ei tarvitsisi jännittää kouluun menoa joka päivä.</p> <p>Unelmoimme koulusta, johon lapset menevät innolla ja jossa he tuntevat olonsa turvallisiksi ja tervetulleeksi – koulusta, jossa heillä on oma paikkansa.</p>
 <p>Mitä vaadimme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EU-maiden kuntien tulisi saada EU:n rahoitusta vain, jos ne varmistavat mielenterveyspalveluihin pääsyn kouluissa. Monet lapset tarvitsevat apua ammattilaisilta, kuten opettajilta ja/tai psykologeilta ja koulukuraattoreilta. • EU-maita olisi tuettava koulujen kunnostamisessa, jotta koulutilat olisivat hyvässä kunnossa ja lasten olisi mukava käydä koulua. Laki velvoittaa lapsia käymään koulua, joten tilojen pitäisi olla turvallisia. • Lapsille on opetettava, mitä oikeuksia heillä on, jotta he osaavat toimia, jos niitä loukataan. Haluamme, että EU suosittaa kaikille jäsenmaille tämän aiheen sisällyttämistä koulujen opetussuunnitelmaan.

YHTEISTYÖSSÄ VIHAA VASTAAN

 <p>Tavoitteet ja ideat</p>	<p>Lapsilla viha ei ole synnynnäistä, vaan vihaaminen opitaan. Foorumiin osallistuneet lapset ovat sitä mieltä, että EU:n olisi luotava lapsille tilaisuuksia, joissa he voivat oppia toistensa erilaisuudesta.</p> <p>Aikuisten on järjestettävä lapsille osallistavia tiloja, joissa voi viettää aikaa ja ilmaista omia ajatuksiaan ja tunteitaan vapaasti ja turvallisesti. Voimme kaikki yhdessä auttaa pitämään tilat turvallisina ja osallistavina.</p> <p>Lasten ja aikuisten on tärkeää toimia yhdessä. Lapset ovat aikuisista riippuvaisia, ja juuri siksi meidän lasten on tärkeää kertoa aikuisille tarpeistamme – silloin elämästämme voi tulla parempaa.</p>
 <p>Mitä vaadimme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erasmus-ohjelmaa pitää laajentaa. Sille olisi annettava enemmän rahoitusta ja siitä pitäisi tehdä kattavampi, jotta useammat maat, koulut ja lapset pääsisivät mukaan. Näin oppisimme ymmärtämään toisiamme paremmin, eikä vihalle olisi enää yhtä paljon tilaa. Oppisimme myös lisää muiden maiden kulttuureista. • Kouluja on tuettava, jotta lapset voivat oppia useampia eurooppalaisia kieliä ja tutustua muiden Euroopan maiden kulttuureihin. • Eri vähemmistöryhmien välistä ystävyyttä pitää tukea tapahtumia järjestämällä. • Eri maissa asuvia lapsia on kannustettava kirjeenvaihtoon toistensa kanssa. • Lasten osallistumisfoorumi on pidettävä toiminnassa ja sitä on tuettava. Se on tärkeä, koska siellä lapset voivat tavata ja oppia ymmärtämään toisiaan. Näin torjutaan vihaa. • EU:n pitäisi antaa rahoitusta hankkeille, joissa toimitaan vihaa vastaan.

VERKKOTURVALLISUUS JA NETTIKIUSAAMINEN

 <p>Tavoitteet ja ideat</p>	<p>Haluamme, että verkko olisi turvallinen paikka lapsille, nuorille ja tuleville sukupolville, mutta vielä näin ei ole. On monia ongelmia, eivätkä ongelmat koske vain meidän sukupolveamme.</p> <p>Tarvitsemme apua EU:lta, jotta voimme luoda turvallisia verkkoympäristöjä. Jostain on aloitettava, ja meidän on toimittava nyt. Tulevaisuuden vuoksi.</p> <p>Kun yhteiskunnassa saadaan aikaan ajattelutavan muutos, niin meidän sukupolvemme säilyttää sen tuleville sukupolville.</p>
 <p>Mitä vaadimme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EU:n pitäisi auttaa levittämään tietoa keinoista, joilla verkkokiusaamiseen voidaan puuttua. EU:n pitäisi myös varmistaa, että päättäjät saavat tietoa verkkoympäristöön liittyvistä ongelmista. • Opettajille on annettava koulutusta, jotta he osaavat opastaa lapsia turvalliseen netinkäyttöön. Me lapset tarvitsemme opastusta siinä, miten sosiaalisen median tilit pidetään yksityisinä, millainen on terveellinen tapa käyttää digilaitteita, miten suhtautua kaikkeen näkemäämme tietoon ja miten ajatella kriittisesti. • Olisi keksittävä, miten tekoälyä voidaan käyttää verkkokiusaamisen tunnistamisessa ja ennaltaehkäisyssä ja miten sen avulla voidaan auttaa lapsia välttymään verkkokiusaamiselta. • On kehitettävä keinoja rangaista yrityksiä, jotka sallivat alle 13-vuotiaiden lasten perustaa sosiaalisen median tilejä. Tarvitaan lakeja, jotka velvoittavat viranomaisia puuttumaan asiaan.

ILMASTOTOIMET

 <p>Tavoitteet ja ideat</p>	<p>Ilmastonmuutos vaikuttaa meihin kaikkiin. Valistus on tärkeää, mutta on tärkeää toteuttaa myös hankkeita, jotta ihmiset saavat tietoa asioiden todellisesta tilasta.</p> <p>Tarvitaan lisää tietoa pölyttäjästä ja niiden tehtävästä sekä siitä, miten meidän pitäisi ottaa pölyttäjät huomioon ja suojella niitä. Tarvitaan lisää ekologisia välineitä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.</p> <p>Olisi tutkittava, miten ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisten jokapäiväiseen elämään, ja tavalliset kansalaiset olisi otettava mielekkäällä tavalla tutkimuksiin mukaan.</p> <p>Sodat saastuttavat ympäristöä valtavasti ja aiheuttavat tuhoa planeetallemme. Ihmisten on toimittava yhdessä sotien lopettamiseksi. Meidän on pidettävä maapallosta parempaa huolta, jotta tulevilla sukupolvilla olisi paremmat elämän edellytykset.</p>
 <p>Mitä vaadimme</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tutkimusrahoitusta tarvitaan enemmän, jotta saadaan lisää näyttöä ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista. • Asuinalueille ja koulujen ympärille pitää rakentaa lisää pölyttäjäille sopivia elinympäristöjä. Nämä luontokappaleet ovat ilmastonsuojelun kannalta erittäin tärkeitä. • Kaikille ihmisille (ikään katsomatta) olisi tarjottava ilmastoaiheista koulutusta, jossa käsitellään esimerkiksi sitä, miten eri ilmastotekijät ovat yhteydessä toisiinsa. • Elintarvikkeiden merkintöjä pitää muuttaa, jotta ihmiset tietäisivät, mistä heidän ruokansa on todella peräisin. Esimerkiksi ”Tämän tuotteen ovat valmistaneet mehiläiset”. • Julkista liikennettä pitää rahoittaa ja siitä pitää tehdä paremmin toimivaa, jotta ihmisillä ei olisi tarvetta käyttää omaa autoa. • Ilmastonmuutos ja sodat ovat kytköksissä toisiinsa. Se on otettava huomioon päätöksenteossa.

Toivomme, että aikuiset ovat valmiita työskentelemään kanssamme.

Haluamme, että aikuiset ymmärtävät näitä ongelmia ja pohtivat niitä. Ja että he ajattelevat myös itseään ja meidän huoliamme.

Olemme kiitollisia, että voimme kertoa ideoistamme. Se on motivoivaa.

Olemme ylpeitä siitä, mitä olemme saaneet aikaan, mutta haluamme myös tulla kuulluiksi.

**Haluamme aikuisten ryhtyvän toimiin,
jotta lasten oikeudet toteutuisivat kaikkien lasten kohdalla.**

**LUE LISÄÄ LASTEN
OSALLISTUMISFOORUMISTA JA TYÖSTÄMME**

#EUChildParticipation

